

УДК 378.147.091.33-027.22:615

DOI 10.11603/me.2414-5998.2017.3.7783

О. В. Геруш, К. В. Садогурська, А. О. Паламар, Н. Я. Музика*Вищий державний навчальний заклад України “Буковинський державний медичний університет”, м. Чернівці***ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК СПОСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ІЗ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ У ФАРМАЦІЇ****O. V. Herush, K. V. Sadohurska, A. O. Palamar, N. Y. Muzyka***Higher State Educational Institution of Ukraine “Bukovinian State Medical University”, Chernivtsi***INTERACTIVE TEACHING METHODS AS THE WAY TO DEVELOP CREATIVE ABILITIES OF STUDENTS AT PRACTICAL CLASSES ON PHARMACY MANAGEMENT AND MARKETING**

Мета роботи – розкриття сутності й особливостей використання інтерактивних методів навчання під час практичних занять із менеджменту та маркетингу у фармації.

Основна частина. Якість навчання студентів спеціальності “Фармація” з менеджменту та маркетингу у фармації залежить від їх зацікавленості, творчих здібностей, мотивації, яка стимулює пізнавальну та практичну діяльність учасників заняття. Це досягається використанням рольової гри як форми активного навчання, у процесі якої невід’ємною є рольова структура проведення практичного заняття, тобто розподіл ролей, які демонструють діяльність і поведінку студентів в умовах, близьких до реальних. Застосування інтерактивного методу демонстрації дає можливість студенту відпрацьовувати практичні навички, визначити для себе альтернативні способи вирішення ситуаційних завдань та більш якісно закріпити вивчений матеріал.

Висновок. Застосування інтерактивних методів навчання на практичних заняттях із менеджменту та маркетингу у фармації сприяє підвищенню теоретичної та практичної підготовки студентів, навчає ділового спілкування та розкриває особистий потенціал.

Ключові слова: інтерактивні методи навчання; менеджмент та маркетинг у фармації; інноваційна освіта.

The aim of the study is to reveal the essence and peculiarities of application of interactive teaching methods usage during practical classes on Pharmacy management and marketing.

The main body. Materials and methods: interactive teaching methods usage during practical classes on Pharmacy management and marketing exemplified by role play and demonstration. The quality of pharmacy students training in Pharmacy management and marketing depends on their interest, creative abilities, motivation, that stimulates cognitive and practical activity of educational process participants. It can be achieved by means of a role play as a form of active learning in the process of which a role structure is an integral part to organize a practical class, that is, roles breakdown, demonstrating activity and behavior of students under conditions close to realistic. Application of the interactive method of “demonstration” enables a student to train practical skills, to determine alternative methods to solve case problems, and consolidate the learned material.

Conclusions: interactive teaching methods usage during classes on Pharmacy management and marketing promotes advanced theoretical and practical training of students, forms business communication skills and teach to unlock individual potential.

Key words: interactive teaching methods; Pharmacy management and marketing; innovative education.

Вступ. Важливою дисципліною у підготовці студентів спеціальності “Фармація” є менеджмент та маркетинг у фармації. Суть цієї дисципліни полягає в поєднанні теоретичних і економічних основ менеджменту та маркетингу з особливостями фармації. Засвоївши цю дисципліну, майбутній провізор отримує знання, вміння та навички, необхідні для подальшої професійної діяльності [6]. Сучасна освіта покликана забезпечити перехід студента

з пасивного споживача знань у фахівця, який вміє окреслити та проаналізувати проблему, знайти оптимальний шлях її вирішення і обґрунтувати свої дії [1]. Основними у підготовці високопрофесійних спеціалістів фармації є системність та удосконалення. Сучасний провізор має не лише відтворювати у професійній діяльності отримані знання, а й нестандартно мислити та діяти творчо [5]. Навчальний процес, під час якого відбувається формування

© О. В. Геруш, К. В. Садогурська, А. О. Паламар, Н. Я. Музика

загальних і професійних компетенцій, повинен розкрити творчий потенціал і розвинути самостійність студента, його здатність до самоосвіти, саморозвитку і самореалізації. Це передбачає орієнтацію на активні методи оволодіння знаннями, розвиток творчих здібностей студента, перехід від поточно-го до індивідуалізованого навчання з урахуванням потреб і можливостей особистості. У цьому плані слід визнати, що використання інтерактивних методів є досить перспективним [4]. Вони розвивають творче мислення, індивідуальні здібності, дослідницькі навички студента, дозволяють готувати ініціативних фахівців, розвивають наукову інтуїцію, творчий підхід до засвоєння знань.

Важливою сучасною проблемою педагогіки вищої медичної школи в умовах кредитно-трансферної системи навчання залишається його інтенсифікація, передача більшого обсягу інформації при незмінній тривалості навчання і збереженні високого рівня якості знань [7].

Таким чином, пріоритетним завданням викладача вищої школи є мотивація пізнавального процесу під час навчання студентів, що спрямоване на вирішення задач професійної підготовки майбутніх провізорів. Це можливо отримати завдяки використанню на практичних заняттях із менеджменту та маркетингу у фармації новітніх методів навчання.

Мета роботи – розкриття сутності й особливостей використання інтерактивних методів навчання під час практичних занять із менеджменту та маркетингу у фармації і їх впливу на якість підготовки майбутніх провізорів.

Основна частина. Сучасний стан розвитку фармацевтичної галузі вимагає більш якісної підготовки спеціалістів та більш глибокого вивчення у вищій школі такої навчальної дисципліни, як “Менеджмент та маркетинг у фармації” з використанням сучасних інтерактивних методів навчання, які передбачають організацію і розвиток ділового спілкування викладача та студента. Застосування цих методів можливе як під час аудиторних занять (лекція, практичне, лабораторне та семінарське заняття), так і при виконанні індивідуальної самостійної роботи студентами (реферати, курсові та дипломні роботи).

Активне спілкування студентів у процесі навчання дозволяє спільно вирішувати поставлені завдання, встановлювати тісний зв'язок теорії з практикою, знаходити правильні компромісні рішення у нестандартних ситуаціях.

Традиційно практичні заняття з менеджменту та маркетингу у фармації у студентів спеціальнос-

ті “Фармація” проводяться, дотримуючись трьох послідовних етапів: підготовчого, основного та заключного.

На підготовчому етапі викладач чітко окреслює тему заняття та мету, обґрунтовуючи її значущість у майбутній професійній діяльності, мотивуючи студентів до її вивчення, обговорює зі студентами незрозумілі питання, які виникли в них при вивченні даної теми і потребують додаткового пояснення. Наступний крок – контроль вихідного рівня знань, який проводиться, зазвичай, у вигляді індивідуального усного опитування студентів.

Основний етап передбачає формування професійних вмінь та навичок у студентів, під час якого і використовуються інтерактивні технології навчання, зокрема, рольова гра та демонстрація [2, 3].

Якість навчання значною мірою залежить від зацікавленості студентів, їх творчих здібностей, мотивації, яка стимулює їхню активну діяльність, активізації пізнавальної та практичної діяльності учасників заняття, необхідної організації їх навчальної співпраці та ділового спілкування. Цього можна досягнути, використовуючи один із методів навчання – рольову гру, як форму активного навчання, у процесі якої невід'ємною є рольова структура проведення практичного заняття, тобто розподіл ролей, які демонструють діяльність і поведінку студентів в умовах, близьких до реальних. Як правило, сценарій рольової гри повинен бути чітко продуманим і організованим, щоб забезпечити позитивний вплив на учасників.

Організуючи такий метод навчання, викладач дотримується наступних етапів: здійснює розподіл студентів на групи кількістю 3–8 осіб, які будуть виконувати свою роль, визначає завдання та правила гри, пропонує часові параметри та в кінці разом зі студентами підводить підсумки й аналізує отримані результати.

Ефективність цього методу не викликає сумніву, оскільки дає можливість студентам опанувати основні функції та методи менеджменту, приймати оптимальні управлінські рішення шляхом використання комунікацій, проводити дослідження й аналіз фармацевтичного ринку, формувати навички роботи керівника організації чи підприємства, здійснювати ухвалення нестандартних та ефективних рішень, долати певні імітаційні конфлікти в колективі та знаходити компроміси їх вирішення, чого зазвичай не завжди можна досягнути під час традиційного навчання.

Рольова гра як інноваційний метод навчання має істотні переваги в порівнянні з традиційними ме-

тодами, тому що в ній беруть участь всі студенти групи, вона дає можливість висловити свою думку кожному, хто грає свою роль, визначену викладачем. Важливим під час рольової гри є також принцип імітаційного моделювання життєвих ситуацій, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації, відтворення знань та навиків, необхідних для професійної діяльності. Саме під час інтерактивного навчання студенти вчаться бути демократичними, самостверджуватися, спілкуватися з іншими людьми, конструктивно мислити, приймати продумані рішення, набувати досвіду пізнавальної та професійної діяльності.

Ще одним інтерактивним наочним методом навчання, який дозволяє краще засвоїти вивчений матеріал і передбачає використання навчальних таблиць, мультимедійних засобів (проектор, інтерактивна дошка), перегляд навчальних відеофільмів з відеотеки кафедри, є демонстрація. Даний метод дозволяє студенту спроектувати та продемонструвати організаційну структуру фармацевтичного підприємства за заданою ситуацією, скласти функціонально-посадову інструкцію працівника фармпідприємства, розробити схему процесу контролю як функції управління, процесограму прийняття управлінських рішень, схему каналів збуту фармацевтичної продукції, розробити та здійснити презентацію лікарських засобів, використовуючи основні правила мерчандайзингу, представити документально та наочно міжнародні маркетингові дослідження, у вигляді схем, алгоритмів, структури, створювати програми маркетингових

комунікацій на фармацевтичному ринку з метою їх своєчасного моніторингу та визначення ефективності. Окрім цього, студенти ознайомлюються з нормативно-правовими актами щодо здійснення діяльності у фармації.

Завдяки застосуванню інтерактивного методу демонстрації студенти мають змогу відпрацьовувати практичні навички, визначити для себе альтернативні способи вирішення ситуаційних завдань шляхом зворотного зв'язку, закріпити вивчений матеріал.

На заключному етапі практичного заняття викладач здійснює корекцію рівня професійних знань, умінь та набутих навиків, підводить підсумки заняття, вказуючи на конкретні помилки, допущені студентами, аналізуючи їх. Задає домашнє завдання та звертає увагу на джерела навчальної літератури, які необхідно опрацювати під час підготовки до наступного заняття.

Висновки. Отже, застосування інтерактивних методів навчання на практичних заняттях із менеджменту та маркетингу у фармації сприяє кращому засвоєнню знань студентами, вони легше формулюють та висловлюють власну думку, доводять свою точку зору, навчаються аргументувати й дискутувати, слухати інших, можуть самі моделювати різні ситуації, збагачують власний досвід, будують відносини в групі, уникають та при виникненні вирішують конфліктні ситуації, знаходять компроміси, аналізують навчальну інформацію і творчо підходять до засвоєння матеріалу, шукають спільне розв'язання проблеми, відпрацьовують навички самостійної роботи та виконання творчих завдань.

Список літератури

1. Шевченко О. С. Вплив стилю педагогічної діяльності викладача на ставлення студента до навчання / О. С. Шевченко, Р. С. Шевченко, Л. Д. Тодоріко // Актуальні питання якості медичної освіти : тези доп. наук.-практ. конф. з міжнар. участю : у 2 т. – Тернопіль : ТДМУ, 2016. – Т. 1. – С. 114–115.
2. Бардась А. В. Ділова гра “Девелопер” як інструмент впровадження компетентнісного підходу у навчальний процес / А. В. Бардась // Економічний вісник. Розвиток економічної освіти. – 2013. – № 1. – С. 161–169.
3. Дуткевич Т. В. Психологічні основи використання інтерактивних методів навчання у процесі підготовки спеціалістів з вищою освітою / Т. М. Дуткевич // Використання інтерактивних методів та мультимедійних засобів у підготовці педагога : зб. наук. праць. – Кам'янець-

Подільський : Абетка – Нова, 2003. – С. 26–33.

4. Євтушевський В. Управління інноваційним розвитком у вищих навчальних закладах України / В. Євтушевський // Проблеми освіти. – 2008. – Вип. 54. – С. 13–19.

5. Іова В. Ю. Інноваційні методи виховання. Навчально-методичний посібник / В. Ю. Іова, С. В. Красномоєць. – Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М.І., 2006. – 192 с.

6. Костиков А. Н. Андрагогические и психолого-педагогические условия профессиональной подготовки преподавателя высшей школы к деятельности в системе дистанционного обучения / А. Н. Костикова // Высшее образование сегодня. – 2011. – № 6. – С. 64–67.

7. Суровцева Р. Ф. Проблема інноваційної діяльності в педагогічній теорії та практиці / Р. Ф. Суровцева // Наука і освіта. – 2001. – № 6. – С. 116–120.

References

1. Shevchenko, O.S., Shevchenko, R.S., & Todoriko, L.D. (2016). *Vplyv stylu pedahohichnoi diialnosti vykladacha na stavlennia studenta do navchannia* [Influence of style of teacher's pedagogical activity on student attitudes to learning]. *Aktualni pytannia yakosti medychnoi osvity: tezy dop. nauk.-prakt. konf. z mizhnar. uchastiu u 2 t. – Current issues of medical education quality: theses of scientific and practical conference with international participation: of 2 volumes*. Ternopil: TDMU [in Ukrainian].
2. Bardas, A.V. (2013). *Dilova hra "Developer" yak instrument vprovadzhennia kompetentnisnogo pidkhodu u navchalnyi protses* [Business simulation "developer" as a tool for the implementation of competency approach in the educational process]. *Ekonomichnyi visnyk. Rozvytok ekonomichnoi osvity – Economic Bulletin. Development of Economic Education, 1*, 161-169 [in Ukrainian].
3. Dutkevych, T.V. (2003). *Psykhologichni osnovy vykorystannia interaktyvnykh metodiv navchannia u protsesi pidhotovky spetsialistiv z vyshchoiu osvitoiu* [Psychological bases of interactive teaching methods usage in the process of training university-educated professionals]. *Vykorystannia interaktyvnykh metodiv ta multymediinykh zasobiv u pidhotovtsi pedahoha: zb. nauk. prats – Using interactive techniques and multimedia within teachers training: collection of research papers*. Kam'ianets-Podilskyi: Abetka – Nova [in Ukrainian].
4. Yevtushevskiy, V. (2008). *Upravlinnia innovatsiinym rozvytkom u vyshchyykh navchalnykh zakladakh Ukrainy* [Innovation development management in higher educational institutions of Ukraine]. *Problemy osvity – Education problems, 54*, 13-19 [in Ukrainian].
5. Iova, V. Yu., & Krasnomovets, S.V. (2006). *Innovatsiini metody vykhovannia. Navchalno-metodychnyi posibnyk* [Innovative methods of education. Textbook]. Kam'ianets-Podilskyi: PP Moshak M. I. [in Ukrainian].
6. Kostikov, A.N. (2011). *Andragogicheskiye i psikhologo-pedagogicheskiye usloviya professionalnoy podgotovki prepodavatelya vysshey shkoly k deyatelnosti v sisteme distantsyonnoho obucheniya* [Andragogical, psychological and pedagogical conditions of university teachers vocational training for activities in the system of distance learning]. *Vysshee obrazovanie segodnia – Higher education nowadays, 6*, 64-67 [in Russian].
7. Surovtseva, R.F. (2001). *Problema innovatsiinoi diialnosti v pedahohichnii teorii ta praktytsi* [The problem of innovative activity within educational theory and practice]. *Nauka i osvita – Science and education, 6*, 116-120 [in Ukrainian].

Отримано 06.04.17

Електронна адреса для листування: pal.alina26@mail.ru